

עת"א 4720/01/17 - סוהיר חמוד נגד ועדת השחרורים, היועץ המשפטי לממשלה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 4720-01-17 חמוד נ' ועדת השחרורים ואח'

לפני: כבוד הנשיא אברהם טל - אב"ד

כבוד השופטת ורדה מרוז, סג"נ

כבוד השופטת זהבה בוסתן

העותרת סוהיר חמוד

נגד

המשיבים

1. ועדת השחרורים 2. היועץ המשפטי לממשלה

פסק דין

לפנינו עתירה נגד החלטת ועדת השחרורים מיום 12.12.2016 בוש"ר 40077-06-16, שדחתה את בקשת העותרת לשחרור מוקדם בתנאי תוכנית רש"א שהוצגה בפניה ובפנינו.

העותרת, בת 33, מרצה מאסר ראשון למשך 6 שנים, בגין סיוע לרצח ושיבוש מהלכי משפט נושא תפ"ח 8690-08-12 (ביהמ"ש המחוזי בחיפה), כאשר היא ובעלה, שהיו נתונים במצב כלכלי קשה, תכננו לרצוח את המנוח, בעל חנות מכולת בכפר, אחרי שהעותרת בהוראת בעלה קיימה איתו יחסים, מתוך מחשבה שיוותר על חובם.

לאחר שהמנוח סרב למכור להם מוצרים, ביום 20.7.2012, אחרי שהמנוח הגיע לביתם, הבעל הכה, דקר וחנק למוות את המנוח, כשהעותרת נוכחת במקום.

העותרת סייעה לבעלה להכניס את גופת המנוח לתא המטען של רכבו ויחד נסעו לחורשה, שם טמן הבעל את המנוח בבור וכיסה אותו בפסולת בניין.

המסמכים שהיו בפני הוועדה

1. מחו"ד מנהלת הכלא עולה כי העותרת שוהה באגף טיפולי המיועד לטיפול באלימות, מועסקת במכבסה ובמרכז יצרני ולוקחת חלק משמעותי בפרויקט "מעגלים". היא ללא עבירות משמעת ונמצאת בסבב חופשות. היא שהתה עם תינוקת במאסר עד גיל שנתיים, וכיום, כמו ילדיה האחרים, מטופלת על ידי הוריה. העותרת מודה במעשה ומביעה חרטה.

2. מחוות דעת סוציאלית מיום 15.9.2016 עולה שהעותרת טוענת שנכפה עליה לקחת חלק בעבירה

והיום הייתה פועלת אחרת. היא עובדת ומשתתפת בפרוייקט ייעודי לטיפול באלימות, בעלת יכולת להיתרם מטיפול וזקוקה עם שחרורה להמשך ליווי טיפולי ולשמירה על הישגיה הטיפוליים.

3. מחוו"ד רש"א מיום 6.10.2016 עולה שהעותרת מצטערת ולוקחת אחריות מלאה. היא מתארת שהמעשה נכפה עליה על ידי בעלה ולוקחת חלק בכמה קבוצות. רש"א ממליצה על תוכנית שיקום בקהילה הכוללת מגורים בבית ג'אן, שילוב ביחידת רש"א בחיפה, שם תשתתף במספר קבוצות טיפוליות וייעשה ניסיון לשלבה במקום עבודה.

מחוו"ד דעת רש"א שהוגשה במהלך הדיון בפנינו ביום 22/2/17 עולה שאין מניעה להאריך את תקופת הפיקוח על העותרת עד תום תקופת הרישיון, אין מניעה שהפיקוח ייעשה בשנה הראשונה בפיקועין אך התהליך המנהלי והאבחון יעכבו את תחילת הטיפול במשפחה, שבו מעורבת המחלקה לשיקום חברתי בבית ג'אן.

4. משטרת ישראל ומשפחת המנוח מתנגדים לשחרור מוקדם של העותרת בגלל המסוכנות לחייה שעולה מכך.

במהלך הדיון בפנינו התקבל עדכון של משטרת ישראל לפיו גם לאחר הסכם הסולחה בין משפחת המנוח למשפחת בעלה של העותרת מתנגדת משטרת ישראל לשחרור העותרת.

החלטת הוועדה

1. העותרת היא אם לשלושה ילדים, הקטנה כבת שלוש, בעלת נכות של מאה אחוז שמוכרת על ידי הביטוח הלאומי.

גורמי הטיפול בכלא מתרשמים שנדרשה תקופת מה לבניית אמון מול גורמי הטיפול והיום העותרת מסוגלת להיעזר, לפנות ולשתף.

הוכנה לעותרת תוכנית שיקום מטעם רש"א והיא יצאה ל- 15 חופשות.

2. משפחת קרבן העבירה מצינת שקיים חשש רציני למסוכנות משחרור העותרת, מאחר וטרם נרגעו הרוחות בין המשפחות המעורבות בבית ג'אן על רקע חלקה בסיוע לרצח קרוב משפחתם. לפיכך, הם מתנגדים לשחרורה המוקדם של העותרת.

3. הוועדה לא שוכנעה שהעותרת ראויה לשחרור מוקדם וששחרורה המוקדם על תנאי חף ממסוכנות. מדובר בעותרת שמגיל 15 "שודכה" לבעלה, היא פסיבית והתקשתה לעמוד על דעתה ולהציב גבולות בפני הסובבים אותה. היא אינה אסרטיבית דיה גם בעת הזאת. מהלכי השיקום לא הקנו לה כלים שיש

בהם העצמה של האישיות שלה, יכולת עמידה על דעתה, כך שאם תקלע לסיטואציה בעייתית, יהיה לה קשה מאד לעמוד על דעתה ולהציב גבולות לסובבים אותה.

4. הוועדה ממליצה שגורמי השיקום בכלא יפנו את העותרת להליך שיקומי שבו תהיה התמקדות בהעצמת אישיותה.

נימוקי העתירה

1. הוועדה ביססה את מסקנותיה במנותק מכלל המסמכים שהונחו בפניה, ונתנה משקל בלעדי להתרשמות מאישיותה של העותרת, עוד לפני שהעותרת בכלל שיתפה במצבה.

2. הוועדה התעלמה מהרקע שעמד ביסוד מעורבות העותרת בביצוע העבירות וההתעלמות מכך שבעלה היה המבצע העיקרי, הינו פגם המצדיק ביטול ההחלטה.

המניע להיות העותרת שותפה למעשה רלבנטי לגזירת הדין ולשלב השחרור על תנאי. היה מקום לבחון היטב את המסמכים בעניינה של העותרת, שלא הותירו מקום לספק שלא היה לה מניע ישיר נגד המנוח והיא אף ניסתה להניא את בעלה מלפגוע בו. בינה לבין בעלה, שמרצה מאסר עולם, התנהלה מערכת יחסים כוחנית ואלימה והוועדה התעלמה מכך.

3. הוועדה התעלמה מהשינוי שעברה העותרת בכלא. היא גידלה את בתה בכלא במשך כשנתיים, שולבה בסבב חופשות ובטיפול ייעודי באלימות. התנהגותה הכללית חיובית והוכנה לה תוכנית רש"א. הדברים מעידים על שינוי חיובי ועל תהליך העצמה.

4. הערכת הוועדה שהעותרת נחזית כחלשה ולא אסרטיבית היא מוטעית ומונעת מדעה קדומה. הוועדה בחרה לבסס מסקנותיה במנותק מכלל המסמכים ומתוך משקל בכורה ובלעדי להתרשמות חברי הוועדה מאישיותה של העותרת, עוד לפני שהעידה בפני הוועדה.

5. קביעת הוועדה שלא אוינה מסוכנותה של העותרת היא תקדימית משום שאסרטיביות אינה תכונה מתחייבת מטבעו של אדם. הריחוק מבעלה מהווה גורם מעצים והחיה בעותרת את הכוחות.

6. הוועדה התעלמה משיקולים הומניטריים ועקרון טובת הילד.

לעותרת שלושה ילדים בני 9, 6 וילדה בת 4 שאובחנה כאוטיסטית, שגדלים אצל הוריה המבוגרים, כשאביה מחובר לבלון חמצן וסובל מנכות, מה שמונע ממנו לסייע לאמה לגדל את הילדים.

7. התנגדות המשטרה נובעת רק מחומרת העבירה ולא בשל מסוכנות או מידע המצביע על מסוכנותה של העותרת או מסוכנות כלפיה, לאחר שנעשתה סולחה עם משפחת המנוח.

תגובת המדינה

1. הוועדה התייחסה מפורשות ובצורה מפורטת ומנומקת לעמדת גורמי הטיפול, למסמכים ומידע שב"ס כמו גם לעמדת רש"א, נסיבות ביצוע העבירה ונסיבות חייה של העותרת ולא הייתה מונעת מדעה קדומה.

2. שיקול המסוכנות הוא שיקול ראשון במעלה והוועדה נתנה דעתה למסוכנותה של העותרת בהסתמך על נסיבות ביצוע העבירה, וחלקה של העותרת בביצועה כשגרמה למנוח להגיע לזירת הרצח ושיתפה פעולה עם בעלה בהעברת גופת המנוח.

דין והכרעה

1. לאחר שעיינו בפרטיכל הדיון בוועדה שהחלטתה היא נושא העתירה, בדו"חות גורמי הטיפול ורש"א, במידעים שהוצגו בפני הוועדה ובפנינו, בהודעת העדכון של רש"א ובעמדה מעודכנת של משטרת ישראל, הגענו למסקנה שהחלטת הוועדה נושא העתירה סבירה ומוצדקת והתקבלה ללא כל דעה קדומה אלא על בסיס המסמכים שהוצגו בפניה ועל התרשמות חברי הוועדה, שהם אנשי מקצוע, מדברי העותרת בפניהם.

2. איננו רואים כל פסול בכך שחברי הוועדה ביססו את החלטתם, בין השאר, על הצורך של העותרת, בנוסף להליכים הטיפולים באלימות שעברה בהצלחה במהלך מאסרה, גם בטיפול שיתמקד בהעצמת אישיותה, כפי שהמליצה הוועדה לגורמי הטיפול בשב"ס בסיפא החלטתה.

3. מדו"חות גורמי הטיפול ורש"א לא עולה שהעותרת עברה הליך טיפולי שנועד להעצים את אישיותה אשר היא זקוקה לו לאור המניע הנטען על ידה לסיוע שהושיטה לבעלה לרצוח את המנוח ולהעלים את גופתו. טיפול כזה נחוץ על מנת לאיין את מסוכנותה במקרה שתיתקל במצב דומה למצב שבגינו סייעה לבעלה לרצוח את המנוח.

4. אכן צודק ב"כ העותר כי אסרטיביות, כשלעצמה, אינה תכונה מתחייבת מטבעו של אדם, ולעיתים היא תכונה שראוי, במידה זו או אחרת, למתנה. עם זאת, יכולת לעמוד בפני גורמים שליליים המשפיעים לבצע עבירה, ועל אחת כמה וכמה - עבירה של סיוע לרצח, היא בהחלט תכונה נחוצה ומתחייבת,

במיוחד עת בוחנים את שאלת מסוכנותו של אותו אדם.

5. אף אנו, כמו הוועדה, איננו מתעלמים מכך שהעותרת יוצאת לחופשות ללא כל בעיות וממצב ילדיה הקטנים, במיוחד מצב ילדה בת ה-4 אך העותרת נמצאת בחופשותיה רחוק יחסית ממקום מגוריה ומקום מגורי משפחת המנוח בבית ג'אן. עפ"י חוות דעת מעודכנת של משטרת ישראל, גם בהתחשב בהסכם הסולחה שהוצג בפניה ובפנינו, צפויה לעותרת סכנה גם אם תשהה בפקיעין, עפ"י הצעת רש"א, או בכל מקום אחר (ראה הנחיה 817).

6. לאור כל האמור לעיל, אנו דוחים את העתירה.

ניתן היום, כ"ט ניסן תשע"ז, 25 אפריל 2017, במעמד ב"כ הצדדים.

זהבה בוסתן, שופטת

ורדה מרוז, שופטת
סג"נ

אברהם טל, נשיא
אב"ד